

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
___ лютого 2026 року,
№ __ .

Ректор, голова вченої ради
університету, доктор юридичних
наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ВСТУП ДО АЛЬТЕРНАТИВНОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ»
для підготовки фахівців на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 293 Міжнародне право
галузі знань 29 Міжнародні відносини**

м. Хмельницький
2026

РОЗРОБНИК:

професорка кафедри приватного права ,
кандидатка юридичних наук, професорка

Надія
БОНДАРЕНКО-
ЗЕЛІНСЬКА

19 грудня 2025 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри приватного права

20 січня 2026 року, протокол № 6.

Завідувачка кафедри, докторка юридичних
наук, професорка

Світлана ГРИНЬКО

20 січня 2026 року

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук, доцент

Віктор ЗАХАРЧУК

20 січня 2026 року

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
18 лютого 2026 року, № 5/5.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

Ірина КОВТУН

18 лютого 2026 року

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		– 3
2.	Заплановані результати навчання		– 4
3.	Програма навчальної дисципліни		– 4
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		– 4
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	6
	4.2.	Аудиторні заняття	7
	4.3.	Самостійна робота студентів	7
5.	Методи навчання та контролю		– 7
6.	Схема нарахування балів		– 8
7.	Рекомендована література		– 10
	7.1.	Основні джерела	11
	7.2.	Допоміжні джерела	13
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		– 20

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	293 Міжнародне право
2.	Код і назва спеціальності	–	29 Міжнародні відносини
3.	Назва спеціалізації	–	немає
4.	Назва дисципліни	–	Вступ до альтернативного вирішення спорів
5.	Тип дисципліни	–	вибіркова
6.	Код дисципліни	–	В.293.Б.24.
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	бакалавр
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	3
10.	Семестр	–	6
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3.0 / 90
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	40
	% від загального обсягу	–	44,44 %
	лекційні заняття (годин)	–	20
	% від обсягу аудиторних годин	–	22,22%
	семінарські заняття (годин)	–	20
	% від обсягу аудиторних годин	–	22,22%
	самостійна робота (годин)	–	50
	% від загального обсягу	–	55,56 %
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	4
	самостійної роботи	–	5
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	не передбачено
	% від загального обсягу	–	0
	лекційні заняття (годин)	–	0
	% від обсягу аудиторних годин	–	0
	семінарські заняття (годин)	–	0
	% від обсягу аудиторних годин	–	0
	самостійна робота (годин)	–	0
	% від загального обсягу	–	0
	тижневих годин:		0
	аудиторних занять	–	0
	самостійної роботи	–	0
12.	Форма семестрового контролю	–	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни	–	ОЗ.293.Б.1. Логіка; ОП.293.Б.1. Теорія держави і права; ОП.293.Б.7. Міжнародно-правові механізми захисту прав людини ; ОП.293.Б.9 Цивільне право; ОП.293.Б.13. Порівняльне трудове і соціальне право ; ОП.293.Б.14. Порівняльне цивільне право
	2) супутні дисципліни	–	ОП.293.Б.17. Міжнародне приватне право
	3) наступні дисципліни	–	ОП.293.Б.19. Міжнародний комерційний арбітраж
14.	Мова вивчення дисципліни	–	українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Вступ до альтернативного вирішення спорів» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр міжнародного права»:

ЗК01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК02 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК05 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК06 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК07 Здатність працювати в міжнародному контексті ;

ЗК08 Здатність працювати в команді;

ЗК09 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлюючи цінності громадянського (вільного демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

СК03 Здатність захищати національні інтереси власної держави та права людини за допомогою міжнародно-правових інструментів та механізмів

СК06 Здатність забезпечувати юридичний супровід правовідносин з іноземним елементом, зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного економічного співробітництва;

СК12 здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми в міжнародно-правовій та національно-правовій діяльності

Навчальна дисципліна «Вступ до альтернативного вирішення правових спорів» забезпечує досягнення таких результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр міжнародного права»:

ПРН06 Забезпечувати юридичний супровід захисту прав відстоювання інтересів фізичних і юридичних осіб, національних інтересів держави України за допомогою міжнародних та національних правових механізмів у сфері міжнародних публічних і міжнародних приватних відносин

ПРН13 Виробляти спільні рішення, працювати в команді, виявляти лідерські якості, визначати пріоритетні цілі у професійному і навчальному контекстах, планувати індивідуальну та групову роботу з метою їх досягнення

ПРН18 Передбачати наслідки юридично значущих дій і рішень для окремих фізичних, юридичних осіб і держави.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Альтернативне вирішення спорів (АВС) як спосіб захисту прав, свобод, інтересів

Поняття системи альтернативного вирішення спорів (АВС), її характерні ознаки та місце в механізмі захисту прав та інтересів особи.

Виникнення та розвиток способів альтернативного вирішення спорів в світі. Виникнення та розвиток української моделі альтернативного вирішення спорів.

Правове регулювання системи альтернативного вирішення спорів в Україні та за кордоном.

Значення системи альтернативного вирішення спорів (АВС), для досягнення цілей сталого розвитку: забезпечення гендерної рівності, сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях.

Тема 2. Класифікація способів альтернативного вирішення спорів та сфера їхнього застосування

Види способів альтернативного вирішення спорів, критерії їх диференціації.

Загально-правова характеристика основних способів та комбінованих способів альтернативного вирішення спорів

Актуальний стан вітчизняної системи альтернативного вирішення спорів. Способи альтернативного вирішення спорів що запроваджуються в національний механізм захисту прав особи в умовах сьогодення, їх правове регулювання в світі та в Україні.

Практика застосування основних та комбінованих способів АВС в конфліктах з іноземним елементом.

Тема 3. Переговори як спосіб альтернативного вирішення спорів

Поняття та характерні ознаки переговорів як способу альтернативного вирішення спорів

Види та стилі переговорів.

Загальна характеристика стратегій та тактик переговорів.

Переговорний процес, його структура та алгоритм.

Оформлення результатів переговорів.

Тема 4. Претензійний порядок врегулювання спорів як особливий вид переговорів

Претензія як особливий інструмент переговорного процесу.

Процедура претензійного порядку врегулювання спорів в Україні та за кордоном.

Результати претензійного врегулювання спорів, їх оформлення

Сфера застосування претензійного порядку врегулювання спорів.

Тема 5. Посередництво як спосіб альтернативного вирішення спорів

Поняття та значення посередництва як способу альтернативного вирішення спорів. характерні ознаки посередництва.

Принципи посередництва як способу альтернативного вирішення спорів.

Загальна характеристика видів посередництва, їх характерні ознаки.

Передумови застосування того чи іншого виду посередництва.

Тема 6. Фасилітація як вид посередництва

Співвідношення понять «фасилітація» та «модерація».

Види фасилітації. Техніки фасилітації.

Процедура фасилітації, її особливості.

Результати фасилітації, їх оформлення

Тема 7. Медіація як вид посередництва

Поняття та характерні ознаки медіації як виду посередництва. Види/моделі медіації. Транскордонна медіація

Вимоги до особи посередника-медіатора. Інструменти медіатора.

Процедура медіації: її обов'язкові та факультативні етапи.

Результати медіації їх оформлення та контроль виконання.

Тема 8 Консиліація як вид посередництва

Співвідношення понять «консиліація» та «медіація».

Види консиліації.

Процедура консиліації.

Оформлення результатів консиліації.

Тема 9 Арбітраж як спосіб вирішення спорів

Арбітраж: поняття, правова природа та характерні ознаки

Види арбітражу: постійнодіючий та арбітражаd hog.

Арбітражна угода та арбітражне застереження, вимоги до їх змісту та оформлення.

Загальні правила про арбітраж. Порядок вирішення спорів арбітражем

Результати арбітражу, їх оформлення. Особливості виконання рішення арбітражу.

Тема 10. Комбіновані способи альтернативного вирішення спорів

Комбіновані альтернативні способи вирішення правових спорів, їх поняття та види.

Нейтральне встановлення фактів (neutral fact fi nding): поняття, види, особливості застосування.

Мед-арб (med-arb, co-med-arb), міні-суд (mini-trial), спрощений суд присяжних (summary jury trial) та інші комбіновані способи вирішення правових спорів.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Альтернативне вирішення спорів (АВС) як спосіб захисту прав, свобод, інтересів	9	2	2	-	-	5
2.	Класифікація способів альтернативного вирішення правових спорів та сфера їхнього застосування	9	2	2	-	-	5
3.	Переговори як спосіб альтернативного вирішення правових спорів	9	2	2	-	-	5
4.	Претензійний порядок врегулювання спорів як вид переговорів	9	2	-	-	-	7
5.	Посередництво як спосіб альтернативного вирішення правових спорів.	9	2	2			5
6.	Фасилітація як вид посередництва	9	2	2			5
7.	Медіація як вид посередництва	9	2	2			5
8.	Консиліація як вид посередництва	9	2	2			5
9.	Арбітраж як спосіб альтернативного вирішення правових спорів	9	-	-	-	-	9
10	Комбіновані способи альтернативного вирішення правових спорів	9	2	2	-	-	5
	Всього годин:	90	18	16	-	-	56

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3. навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота здобувачів

4.3.1. Самостійна робота здобувачів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів, слайдів-презентацій, таблиць.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми в аудиторії або в режимі онлайн-конференції;
- 2) навчальний контент (конспекти лекцій);
- 3) презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) усне обговорення дискусійних та проблемних питань;
- 2) вирішення ситуаційних завдань;
- 3) аналіз індивідуальних завдань та результатів позааудиторного навчання;

Поточний контроль знань здобувачів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування здобувачів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання робіт у формі есе, тестування, таблиць, схем;
- 4) оприлюднення результатів індивідуальної самостійної та/або позааудиторної роботи;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

При оцінюванні поточної успішності застосовуються різні **методи**:

- 1) стандартні методи оцінювання: усне та/або, письмове опитування/перевірка, графічна, практична (кейсова), тестова перевірка.
- 2) нестандартні методи оцінювання: «відстрочена оцінка», «кредит довіри», само- та взаємо- оцінювання, система накопичення балів тощо.
- 3) комбіновані методи

Підсумковий семестровий контроль у 6 семестрі проводиться у формі усного заліку. Семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни (за умови, що здобувачем за поточний контроль накопичено 36 і більше балів) обчислюється за формулою:

$$\sum c = \text{Бнк} * 100 / 60,$$

де:

$\sum c$ – загальна кількість балів;

Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль.

Здобувач освіти, який бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий (відповідно до зазначеної формули) із залікової навчальної дисципліни, має право скласти семестровий залік. У такому разі семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання накопичених здобувачем освіти балів з поточного та семестрового контролю. У разі отримання здобувачем вищої освіти на заліку підсумкової оцінки, що є нижчою ніж розрахункова, йому виставляється розрахункова оцінка.

Залік може бути проведено теоретико-кейсовим методом. При цьому студентам будуть надані теоретичні запитання та ситуаційне завдання. За правильну відповідь на кожне запитання і здобувач може отримати 10 балів. За правильне вирішення ситуаційного завдання – 20 балів.

Приклад залікового білету

1. Співвідношення понять «конфлікт», «спір» та «правовий спір»
2. Вимоги, яким повинен відповідати медіатор.
3. Вирішити ситуаційне завдання

Громадянин З. придбав у Туристичної агенції «П.» тур до Італії. Придбаний пакет туристичних послуг включав вартість авіаперельоту, трансфер до готелю та проживання в готелі рівня 5 зірок на умовах ultra all (UALL). Утім по приїзду виявилось, що Готель 3-зірковий і умови проживання в ньому all inclusive (ALL).

Турист зателефонував в агентство з скаргою на невідповідність рівня оплачених ним та отриманих послуг.

Який спосіб АВС найбільш ефективний для вирішення цієї конфліктної ситуації? Чому? Структура білету включає два теоретичних питання та одне ситуаційне завдання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів здобувачам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

за результатами складання семестрового контролю
--

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в силлабусі та навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

В силлабусі навчальної дисципліни може бути встановлено особливості нарахування та обчислення балів, отриманих здобувачем під час лекційного, семінарського (практичного, лабораторного) заняття та за виконання індивідуальної і самостійної роботи, а також додаткових балів, з урахуванням змісту накопичувальної системи оцінювання та граничних показників визначених в п. 4.2., 4.5.2.1. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові, міжнародні акти та акти тлумачення

7.1.1. Основні

1. Конституція України від 28.06.1996 року в редакції від 01.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Про забезпечення функціонування української мови як державної Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
5. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
6. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 3.03.1998 р. № 137/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про медіацію: Закон України № 1875-IX від 16.11.2021 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
8. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України № 4002-XII від 24.02.1994 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
9. Про третейські суди : Закон України № 1701-IV від 11.05.2004 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text>
10. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>
11. Про затвердження Кодексу суддівської етики : рішення XI (ЧЕРГОВОГО) З'їзду СУДДІВ УКРАЇНИ від 22.02.2013р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001415-13#Text>
12. Правила адвокатської етики, затв. 09.06.2017 р. Звітно-виборним їздом адвокатів України 2017 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text>
13. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації): Наказ Мінсоцполітики від 17.08.2016 р. № 892 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1243-16#Text>
14. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги медіації : Наказ Мінсоцполітики 03.06. 2024 року № 269-Н. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1160-24#Text>
15. Про затвердження Положення про посередника: наказ Національної служби посередництва і примирення № 133 від 18.11.2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0133299-08#Text>
16. Про затвердження Положення про примирну комісію: наказ Національної служби посередництва і примирення від 01.12.2020 № 67 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0067299-20#Text>
17. Про затвердження Положення про трудовий арбітраж: наказ Національної служби посередництва і примирення від 01.12.2020 № 68 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0068299-20#Text>
18. Про затвердження Регламенту роботи примирної комісії по розгляду і вирішенню колективного трудового спору (конфлікту) : наказ Національної служби посередництва і примирення № 94 від 08.08.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0094299-08#Text>
19. Кодекс поведінки членів арбітражної групи і посередників: Додаток XXV Додаток XXV до Глави 15 Угоди про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом,

- Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/ugoda-pro-asociaciyu/25_Annex.pdf
20. Конвенція про угоди про вибір суду (30.06.2005) ("Гаазька конвенція з МПП"). URL: <https://www.acerislaw.com/wp-content/uploads/2020/12/2005-Convention-on-Choice-of-Court-Agreements.pdf>; https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_004#Text
21. Про сприяння колективним переговорам : Конвенція Міжнародної організації праці № 154 від 19.06.1981 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_006#Text
22. Рекомендація щодо добровільного примирення та арбітражу № 92 (26.09.1951). URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_232.

7.1.2. Допоміжні

23. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
24. Кодекс законів про працю України 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
25. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
26. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12.02.2015 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/192-19#Text>
27. Про заходи щодо реалізації Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» : постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2006 р. № 784 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/784-2006-%D0%BF#Text>
28. Про Національний план дій із забезпечення належного виконання рішень судів : Указ Президента від 27.06.2006 р. № 587/2006 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587/2006#Text>
29. Про нотаріат : Закон України № 3425-XII від 02.09.1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text>
30. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів) Закон України від 03.03.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/137/98-%D0%B2%D1%80#Text>
31. Про прийняття за основу проекту Закону України про медіацію: Постанова ВРУ № 796-IX від 15.07.2020 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-20#Text> (проекти реєстр. № 3504, № 3504-1)
32. Про соціальний діалог в Україні : Закон України від 23.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>

7.2. Літературні джерела

7.2.1. Основні

1. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська та ін. ; під ред. У. Хелльманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
2. ADR and Civil Justice. CJC ADR Working Group Interim Report October 2017. URL: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2017/10/interim-report-future-role-of-adr-in-civil-justice-20171017.pdf>
3. Alessandra Sgubini, Mara Prieditis & Andrea Marighetto Arbitration, Mediation and Conciliation: differences and similarities from an International and Italian business perspective. URL: <https://www.mediate.com/articles/sgubinia2.cfm>
4. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник : Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. ВербиСидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf

5. Альтернативні способи вирішення трудових спорів : навч. посіб./ Бурак В. Я., Кулачок-Тітова Л. В., Пилипенко П. Д., Чудик-Білоусова Н. І. ; під ред. У. Гелльманна, П. Д. Пилипенка. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. 172 с.
6. Піз Алан. Мова жестів. URL: https://www.youtube.com/watch?v=yN_OxqMXHrI
7. Барановська Л. В., Циганій С. О. Культура мови як складова культури професійно-правового спілкування працівників юридичної галузі. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія. 2015. № 6. С. 23–25. <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/10182>
8. Бедь В. В. Юридична психологія. https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/38/bed_viktor_yuridichna_psihologiya.pdf
9. Бойчук О. Ю. Формування професійної комунікативної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників сфери послуг : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04. К., 2021. 21 с.
10. Бобровник С. В. Компромiс i конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу: монографія. К.: Юридична думка, 2011. 384 с.
11. Бойко І. Комунікативна компетентність в контексті сучасних освітніх стандартів та наукових досліджень. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. 2024. № 22. С. 216–230. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/320159/310747>
12. Бондан Ж.Б. Психологія soft skills майбутнього фахівця : Дис. ... д-ра псих. Наук.:19.00.07. Х., 2025. 483 с. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Rada/D_64_053_08/2025/Dis_Bogdan.pdf
13. Голубєва Н., Сулейманова С., Бут І., Полуніна О. Г 62 Альтернативне вирішення цивільно- правових спорів: навч.-метод. посіб. Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 134 с <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d04aec54-cfa1-493c-b1c8-dce10863983d/content>
14. Етика ділового спілкування : курс лекцій ; Чмут Т. К., Чайка Г. Л., Лукашевич М. П., Осечинська І. Б. 2-ге. вид. стереотип. Київ : МАУП, 2003. 208 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Moroz/0008777.pdf>
15. Жданова І. В., Макаренко П. В., Мілорадова Н. Е. Професійно-психологічна підготовка працівників слідчих підрозділів: навч.посіб. за заг. Ред. І. В. Жданової. Харків: ХНУВС, 2014. 516 с.
16. Ковалинська І. В. Невербальна комунікація. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4631/1/I_Kovalynska_NC_GI.pdf
17. Луцишин Г.І. Конфліктологія та теорія переговорів. навчальний посібник Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2015. 199 с.
18. Марченко О. В. Комунікативна культура юриста : навч. посібник. Дніпропетровськ : «Інновація», 2015. 200 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0052543.pdf>
19. Мацько О. М. Практична риторика : навч. посіб. Київ : Київський університет, 2019. 239 с.
20. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський та ін. ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса : Екологія, 2019. 456 с.
21. Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб., авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. 2-ге вид., стер. Київ: НАДУ, 2011. 128 с. URL: http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Biblioteka_Magistra/f3e7888f-ebb4-4698a3cd-10840df8d3a2.pdf
22. Семенов О. М., Насіленко Л. А. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів : теорія і практика: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2015. 324 с. URL: https://law.sspu.edu.ua/files/documents/books/library/1/prof-komunik_pidgotovka_yuristiv_semenog_nasilenko!!!!.pdf
23. Словник української мови. URL: <http://sum.in.ua>.

24. Стоун Дуглас, Петтон Брюс, Гін Шейла Складні розмови: як обговорювати те, що квилює найбільше : пер. з англ. О. Липської, Х.: Віват, 2019, 272 с.
25. Токарська А. С., Кочан І. М. Українська мова фахового спрямування для юристів. Підручник. К., 2008, 413 с.
26. Федорчук В.М., Федорчук В.В., Комарніцька Л.М. Тренінг комунікативної компетентності: Практикум: Кам'янецьПодільський : Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2021. 176 с.

7.2.2 Додаткова по темам

Тему 1-2

33. Alternative dispute resolution in family matters: South African Law Reform Commission Discussion Paper 148. 31 January 2020. URL: <https://www.justice.gov.za/salrc/dpapers/dp148-prj100D-ADR-FamilyMatters-Nov2019.pdf>
34. Donovan Leisure Newton & Irvine ADR Practice Book. New York : Wiley Law Publications. Wilkinson J. H. (ed.). New York, 1990. 555 p.
35. Glen C. Gilbert Alternative Dispute Resolution and Superfund: A Research Guide. Ecology Law Quarterly. 1989. Vol. 16. No. 3. pp. 803-856.
36. Glossary of Terms. URL: <https://www.adrservices.com/services/glossary/>
37. Harry T. Edwards Alternative Dispute Resolution: Panacea or Anathema? Harvard Law Review. 1986. Vol. 99, No. 3 pp. 668-684
38. John R. Allison Five Ways to Keep Disputes Out of Court. URL: <https://hbr.org/1990/01/five-ways-to-keep-disputes-out-of-court>
39. Judith resnik Diffusing Disputes: The Public in the Private of Arbitration, the Private in Courts, and the Erasure of Rights. the yale law journal. 2015. 124. Pp. 2804-2939. URL: https://digitalcommons.law.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5950&context=fss_papers
40. Manhart U. Höre, rede, siege: Leitfadenerfolgreiches Verhandeln [Текст] / U. Manhart. - Wien : Linde, 2005. - 220 S.
41. Online dispute resolution https://en.wikipedia.org/wiki/Online_dispute_resolution
42. Online Dispute Resolution. URL: <https://www.aboutrsi.org/special-topics/online-dispute-resolution>
43. Schraner M. Verhandlungsführer: ein Führerdurch Verhandlungen, beidenenein Scheiternnichtin Fragekommt / M. Schraner. - Salzburg : Ecowin, 2003. - 119 S.: Abb.
44. Types of ADR — mediation; conciliation; arbitration; and counseling. URL : <http://www.treasury.gov.au/Policy-Topics/Business/Small-Business/Legal-Topics/Dispute-Resolution-Proceedings/Types-of-ADR>.
45. Types of ADR — mediation; conciliation; arbitration; and counseling. URL : <http://www.treasury.gov.au/Policy-Topics/Business/Small-Business/Legal-Topics/Dispute-Resolution-Proceedings/Types-of-ADR>.
46. What is ADR? URL: <http://www.cdc.gov/od/adr/about.htm>.
47. What is ADR? URL: <https://www.jamsadr.com/adr-spectrum/>
48. Альтернативні підходи до розв'язання конфліктів: теорія і практика застосування /Уклад.: Н. Гайдук, І. Сенюта, О.Бік, Х.Терешко. Львів:ПАІС, 2007. 296 с.
49. Єременко Є. В. Щодо питання альтернативних способів вирішення цивільно-правових спорів Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2. С. 126-129ю URL: http://lsej.org.ua/2_2020/34.pdf
50. Немченко С.С. До питання класифікації способів альтернативного вирішення спору. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 30. С. 20-22. URL: http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc30/part_1/7.pdf
51. Подковенко Т. Альтернативні способи вирішення спорів: розвиток концепції. Актуальні проблеми правознавства. 2018. Вип. 1 (13). С. 36-41. URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/28601/1/%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

52. *Спектор О. М.* Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосування у правовій системі України. К. : Фенікс, 2013. 159 с.

Тема 3-4

53. *Ващенко І. В., Кляп М. І.* Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. К.: Знання, 2013. 407 с.
54. *Заушнікова М. Ю., Калениченко Р. А., Коханець А. С.* Бізнес-переговори та посередництво: психологічний аспект : навчальний посібник. Ірпінь, 2024. 196 с. <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0058856.pdf>
55. *Кухарська Н. О., Смирнова Н. В.* Стратегія ділових переговорів : навчальний посібник. Одеса : ДУІТЗ, 2024. 260 с.
56. *Калита О.П.* Мова як раціональна дія в системі формування комунікативної компетентності юриста. URL: <https://www.narodnaosvita.kiev.ua> .
57. *Мокшанцев Р. И.* Психология переговоров. М. : ИНФРА-М; Новосибирск : Сибирское соглашение, 2002. 352 с.
58. *Спектор О. М.* Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосування у правовій системі України. К. : Фенікс, 2013. 159 с.
59. *Стоун Дуглас, Петтон Брюс, Гін Шейла* Складні розмови: як обговорювати те, що квилює найбільше / пер. з англ. О. Ліпської, Х.: Віват, 2019, 272 с.
60. *Цюрупа М.В.* Основи конфліктології та теорії переговорів: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2004. 172 с.

Тему 5-8

61. Active Listening For Mediators. URL: <https://www.va.gov/ADR/ALM.asp>
62. Amazing facts to know about Arbitration, Conciliation and Mediation URL: <https://blog.ipleaders.in/arbitration-conciliation-and-mediation/>
63. Anne S. Kim Rent-a-judges and the cost of selling justice. URL: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3261&context=dlj>
64. Bethany Knox A Consideration of a Mandatory Family Mediation Model under section 9 of the British Columbia Family Law Act. URL: https://dspace.library.uvic.ca/bitstream/handle/1828/5859/Knox_Bethany_MA_2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y
65. Conciliation Conference. URL: https://www.familycourt.wa.gov.au/C/conciliation_conference.aspx
66. Conciliation. ADR Services. URL: <https://adrcyprus.com/en/conciliation/>
67. Deborah R. Hensler Suppose It's Not True: Challenging Mediation Ideology. JOURNAL OF DISPUTE RESOLUTION (J. Disp. Resol.). 2002 Iss.1. pp. 81-99. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/217049401.pdf>
68. Facilitation Glossary of Terms for Conflict Management and Peacebuilding. URL : <http://glossary.usip.org/resource/facilitation>.
69. Kshitij Goyal A-Z of ADR: Conciliation- the difference between Conciliation and Mediation. URL: <http://www.bimacc.org/a-z-of-adr-conciliation-the-difference-between-conciliation-and-mediation/>
70. Maleshin Dmitry On mediation in the brics countries // BRICS Law Journal. 2017. Vol. 4, no. 2.
71. Mediation (AnwaltsBasics) /von Christian Wermke. Hemmer: 1. Mai 2012, 187 p. (нім.)
72. Mediation: Grundlagen, Methoden, rechtlicher Rahmen / Christine Rabe, Martin Wode. – Springer: 29. September 2014. 248 p. (нім.)

73. Patricia Schneider Tim J. Aristide Müller-Wolf The Court of Conciliation and Arbitration within the OSCE: Working Methods, Procedures and Composition. Working Paper 16. Hamburg 2007, 66 p. URL: https://www.files.ethz.ch/isn/45639/CORE_Working_Paper_16.pdf
74. Rebooting' the Mediation Directive : Assessing the Limited Impact of its Implementation and Proposing Measures to Increase the Number of Mediations in the EU. Study. 2014 / European Parliament. Committees. URL: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/493042/IPOL-JURI_ET\(2014\)493042_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/493042/IPOL-JURI_ET(2014)493042_EN.pdf).
75. REPORT Law Reform Commission: Alternative dispute resolution: mediation and conciliation . 2010. URL: https://www.lawreform.ie/_fileupload/reports/r98adr.pdf
76. Saler A. G. Binding mediation is no mediation at all. Advocate, January 2007. URL: <http://www.alansaler.com/Article-BindingMediationIsNoMediationAtAll.pdf>.
77. Sara Terry Rent-a-judge: a fast way to 'day in court'. URL: <https://www.csmonitor.com/1982/0209/020935.html>
78. Schwarz, Roger M., The Skilled Facilitator: A Comprehensive Resource for Consultants, Facilitators, Managers, Trainers, and Coaches, Jossey - Bass, 2002.
79. Sherif Elnegahy CAN MEDIATION DELIVER JUSTICE? Cardozo Journal of Conflict Resolution. 2017. Vol. 18. Pp. 759-803. URL: https://static1.squarespace.com/static/60a5863870f56068b0f097cd/t/60a5ed09775afc3733cb0779/1621486857539/CAC305_crop.pdf
80. Susan Oberman Confidentiality in Mediation: An Application of the Right to Privacy. OHIO STATE JOURNAL ON DISPUTE RESOLUTION. 2012. Vol. 27. Pp. 539- 640. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/159569031.pdf>
81. The Process of Consiliation: A Step-by-Step Guide (Part I of II). URL: <https://www.adrtimes.com/the-process-of-conciliation/>
82. Voluntary Conciliation and Arbitration Recommendation, 1951 /International Labour organization. URL: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R092.
83. Voluntary Conciliation and Arbitration Recommendation, 1951 /International Labour organization. URL: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R092.
84. Біцай А. В. Моделі медіації у світі та перспективи для України. *Право і суспільство*. 2013. № 6. С. 85-89.
85. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Медіація. Велика українська юридична енциклопедія: 20 т. Т13: Міжнародне приватне право / редкол.: А. С. Довгерт (голова) та ін. Харків: Право, 2021. 864 с. С. 439-444, 527-529, 579-582, 616-618, 683-686.
86. Дякович М. М. Пропозиції щодо розвитку медіації в нотаріальній практиці нотаріусів України. *Часопис Київського університету права*. 2014. N 4. С. 137-139.
87. Жмудь В. Запровадження процедури медіації (примирення) у законодавстві України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/0/11347>.
88. Лєко Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці: Книги-XXI, 2011. 464 с.
89. Нєстор Н. В. Запровадження медіації в кримінальному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. К., 2013. 19 с.
90. Огренчук Г. О. Правове регулювання застосування медіації при вирішенні цивільно-правових спорів: Дис. ... канд. юрид. Наук: 12.00.03. К., 2016. 213 с. <http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/1449/1/%D0%9E%D0%B3%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%94.pdf>
91. Про медіацію, або Як швидко вирішити конфлікт, не звертаючись до суду. Вид. 3-тє доп. К.: Український Центр Медіації при Києво-Могилянській Бізнес Школі, 2021, 124 с.

92. *Резнікова В. В.* Правове регулювання посередництва у сфері господарювання (теоретичні аспекти): монографія. Хмельницький: Вид-во Хмельницького університету управління та права, 2010. 706 с.
93. *Спектор О. М.* Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосування у правовій системі України. К. : Фенікс, 2013. 159 с

Тема 9

94. Arbitration Rules (ACMA). URL: <https://www.scma.org.sg/rules#3rd>
95. Binding and Non-binding Arbitration – What is the Difference? URL: <https://expert-evidence.com/binding-and-non-binding-arbitration-what-is-the-difference/>
96. Cooley J. W., Lubet S. Arbitration Advocacy (NITA Practical Guide Series). 2nd ed. 353 p.
97. Gizem Halis Kasap, Can Artificial Intelligence (“AI”) Replace Human Arbitrators? Technological Concerns and Legal Implications. *Jurnal Dispute Resolution* 2021. Iss.2, pp. 209-255. URL: https://www.researchgate.net/publication/352247975_Can_Artificial_Intelligence_AI_Replace_Human_Arbitrators_Technological_Concerns_and_Legal_Implications;
98. Harry T. Edwards Deferral to Arbitration and Waiver of the Duty to Bargain: A Possible Way Out of Everlasting Confusion at the NLRB. *OHIO STATE LAW JOURNAL*. 1985. Vol.46, pp. 23-40. URL: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/64250/OSLJ_V46N1_0023.pdf?sequence=1&isAllowed=y
99. John P. McIver and Susan Keilitz Court-Annexed Arbitration: An Introduction. *The Justice System Journal*. 1991. Vol. 14, No. 2 , pp. 123-132, 251-256
100. Kagel&Kagel. Using Two New Arbitration Techniques, 95. *Monthly Lab. Rev.* 62 (Sept. 1973).
101. Levin A. Leo Court-Annexed Arbitration. *University of Michigan Journal of Law Reform*. 1983. Vol: 16, pp. 537-548. URL: <https://repository.law.umich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2039&context=mjlr>
102. Non-Binding Consumer Arbitration Rules. URL: <https://www.adr.org/sites/default/files/Non-Binding%20Consumer%20Arbitration%20Rules.pdf>
103. Saniya Sharma Agreement on “non-binding” arbitration not an arbitration agreement. URL: <https://www.allenoverly.com/en-gb/global/news-and-insights/publications/agreement-on-non-binding-arbitration-not-an-arbitration-agreement>
104. Steven C. Bennett Non-binding Arbitration: an introduction. URL: <https://www.jonesday.com/files/Publication/266ff349-03e1-4610-a7c1-6cd0f951e8bb/Presentation/PublicationAttachment/1d047cae-3d31-4b6b-b280-71ed96efa8e5/Bennett,%20Steven%5B2%5D.pdf>
105. Thomas Stipanowich The Arbitration Penumbra: Arbitration Law and the Rapidly Changing Landscape of Dispute Resolution. *Nevada Law Journal*. 2007. Vol. 8, No. 1, . pp.427-473. URL: <https://scholars.law.unlv.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1148&context=nlj&httpsredir=1&referer=>
106. Tsotang Tsietsi International Commercial Arbitration: Case Study of the Experiences of African States in the International Centre for Settlement of Investment Disputes. *THE INTERNATIONAL LAWYER*. 2013. Vol. 47, NO. 2, pp.249. URL: <https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1582&context=til>
107. Voluntary Conciliation and Arbitration Recommendation, 1951 /International Labour organization. URL: http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:R092.
108. What is ADR? URL: <https://www.jamsadr.com/adr-spectrum/>
109. What is court annexed arbitration? URL: <https://fcann.com/court-annexed-arbitration.php>

110. WIPO Expedited Arbitration Rules. URL: <https://www.wipo.int/amc/en/arbitration/expedited-rules/>
111. Братківський К., Іванченко О. Правовий статус третейських судів в Україні. *Юридична газета*. 2005. №7(43). 27 квітня. URL: <http://www.yurgazeta.com/oarticle/1461>
112. Бут І. Місце третейського розгляду серед альтернативних способів вирішення цивільно-правових спорів. *Национальный юридический журнал: Теория и практика*. 2014. С. 117—121. <http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2014/6/27.pdf>
113. Бут І. О. Розгляд цивільно-правових спорів третейськими судами в Україні: Дис. ... канд. юрид. Наук: 12.00.03. О., 2016. 229 с. <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/5686/%D0%91%D1%83%D1%82%20%D0%86.%D0%9E..pdf?sequence=2&isAllowed=y>
114. Бут І.О. Розгляд цивільно-правових спорів третейськими судами в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2016. 229 с.
115. Довганчук С. М. Принцип самоврядування третейських суддів в Україні. *Вісник Академії адвокатури України*. 2010 №1(17). С. 42-46.
116. Закон України «Про третейські суди». Науково-практичний коментар / за ред. Ю. В. Білоусова, П. В. Куфтирева. К. : Правова єдність, 2008. 432 с.
117. Мальський М. М. Арбітражна угода: теоретичні та практичні аспекти: Монографія. Львів: Літопис, 2013. 374 с.
118. Міжнародний комерційний арбітраж : навч. посіб. / Ю. В. Білоусов, В. М. Конашук, В. М. Коссака та ін. ; під ред. У. Гельманна, В. М. Коссака. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. С. 43–72.
119. Науково-практичний коментар Закону України «Про третейські суди» [за ред. Ю. В. Білоусова та П. В. Куфтирева]. К.: Правова єдність, 2008. 432 с.
120. Скрипечь Н. С. Третейська угода в цивільному процесі. *Університетські наукові записки*. 2013. № 1. С. 166-171.
121. Харчук В. Третейські суди: реформування не може суперечити законодавству України. *Юридичний журнал*. 2009. № 7.

Тема 10

122. ADR REFEREES AND SPECIAL MASTERS. URL: https://www.scsccourt.org/self_help/civil/adr/adr_ref_and_spmaster.shtml
123. Alexander S. Neutral Fact-Finding As A Tool To Resolve Employment Disputes. *Corporate Counse*. July 2007. URL: <https://www.jamsadr.com/files/uploads/documents/articles/polsky-neutral-fact-finding-cc-2007-07.pdf>
124. Alternative Dispute Resolution – what is Early Neutral Evaluation? URL: <https://www.stephens-scown.co.uk/family/alternatives-to-court/coronavirus-alternative-dispute-resolution-adr-early-neutral-evaluation/>
125. Alternative Dispute Resolution. Summary Jury Trial. URL: <https://law.jrank.org/pages/4276/Alternative-Dispute-Resolution-Summary-Jury-Trial.html>
126. Anne S. Kim Rent-a-Judges and the Cost of Selling Justice *Duke Law Journal*. 1994 Vol. 44, No. 1, pp. 166-199. URL: <https://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3261&context=dlj>
127. Avern Cohn Summary Jury Trial - A Caution. JOURNAL OF DISPUTE RESOLUTION. 1995. Iss. 2, pp.299-302. URL: <https://scholarship.law.missouri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1300&context=jdr>
128. Beaumont B. A. U. S. Systems of Court-Based ADR, Including Rent-a-Judge. *James Cook University Law Review (JCULR)* 1/1994. pp. 103-109. URL: <http://www.austlii.edu.au/au/journals/JCULawRw/1994/5.pdf>
129. Brian Panka Use of Neutr Use of Neutral Fact-Finding t act-Finding to Preserve Exclusive Rights and e Rights and Uphold the Disclosure Purpose of the Patent System. JOURNAL OF

- DISPUTE RESOLUTION. 2003. Iss. 2, pp. 521-546. URL: <https://scholarship.law.missouri.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1449&context=jdr>
130. Carlo V. Giabardo Private Justice: The Privatisation of Dispute Resolution and the Crisis of Law. *Wolverhampton Law Journal*. 2020. No. 1, pp 14-31. URL: [https://www.wlv.ac.uk/media/departments/faculty-of-social-sciences/documents/wolverhampton-law-journal/edition-4/\(2020\)-4-WLJ-14.pdf](https://www.wlv.ac.uk/media/departments/faculty-of-social-sciences/documents/wolverhampton-law-journal/edition-4/(2020)-4-WLJ-14.pdf)
131. CEDR Rules for Construction Adjudication (incorporating provisions for mediation). URL: <https://www.cedr.com/wp-content/uploads/2019/10/CEDR-Rules-for-Construction-Adjudication.pdf>
132. Christensen, Barlow F., Private Justice: California's General Reference Procedure., *American Bar Foundation Research Journal*, 1982. Vol. 7, No. 1, pp. 79-110.
133. Christopher Malcolm Mock Arbitr Mock Arbitration: CI ation: CI Arb Caribbean Br Arb Caribbean Branch Centennar anch Centenary Conference. *Law and Business Review of the Americas (LBRA)*. 2015. Vol. 21, No 4, pp. 425-448. URL: <https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1072&context=lbra>
134. Common ADR processes - an overview. ADR practical guide series. 2014. No. 1. URL: <https://sites-herbertsmithfreehills.vuturevx.com/31/7491/landing-pages/0883a-adr-practical-guides-no1-d5.pdf>
135. Construction Adjudication. URL: <https://www.hughjames.com/service/construction/construction-adjudication>
136. CPR Minitrial Procedure. URL: <https://www.cpradr.org/resource-center/rules/international-other/mediation/cpr-minitrial-procedure>
137. Early Neutral Evaluation (ENE). URL: <https://cand.uscourts.gov/about/court-programs/alternative-dispute-resolution-adr/early-neutral-evaluation-ene/>
138. Early Neutral Evaluation. URL: <https://www.ashurst.com/en/news-and-insights/legal-updates/early-neutral-evaluation/>
139. Early neutral evaluation: what is it and how does it work? URL: <https://hjsolicitors.co.uk/article/guide-to-early-neutral-evaluation/#section-2>
140. Edna Sussman, James Lawrence A Mock Arbitration for Your Case: Optimizing Your Strategies and Maximizing Success. *Fordham International Law Journal*. 2018. Vol. 41, Iss. 4, pp. 1017-1041. URL: <https://sussmanadr.com/wp-content/uploads/2018/12/Mock-Arbitration-for-Your-Case-Fordham-2018-Sussman.pdf>
141. Eric D. Green Growth of the Mini-Trial Litigation. 1982. Vol. 9, No. 1, TRENDS . pp. 12-19, 59-60. URL:
142. Expert Determination in Australia. URL: <https://www.ashurst.com/en/news-and-insights/legal-updates/quickguide-expert-determination-in-australia>Hannaford-Agor P., Waters N. L. The Evolution of the Summary Jury Trial: A Flexible Tool to Meet A Variety of Needs. URL :<http://www.ncsc.org/sitecore/content/microsites/future-trends-2012/home/Better-Courts/1-3-Evolution-of-the-Summary-Jury-Trial.aspx>.
143. Expert Determination. URL: <https://www.ciarb.ie/services/expert-determination.236.html>
144. Fact-Finding Arbitration. URL: <https://www.adrtimes.com/fact-finding-arbitration/>
145. Faye A. Silas Mini-trials lauded: Businesses save time, money. American Bar Association Journal. 1985. Vol. 71, No. 1. p. 25.
146. Hon. Shira A. Scheindlin Special masters are another category of ADR. URL: <https://www.reuters.com/legal/legalindustry/special-masters-are-another-category-adr-2021-09-15/>
147. JACK B. WEINSTEIN Some Benefits and Risks of Privatization of Justice Through ADR. OHIO STATE JOURNAL ON DISPUTE RESOLUTION. 1996. Vol. 11, No. 2, pp. 241-295. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/159609087.pdf>
148. Jeffrey Krivis, Mariam Zadeh The Confidential Listener Technique. URL: <https://www.mediate.com/articles/KrivisJZadehMbl20090112.cfm>

149. John R. Allison Five Ways to Keep Disputes Out of Court. <https://hbr.org/1990/01/five-ways-to-keep-disputes-out-of-court>
150. Lambros T. D. Summary Jury Trial - An Alternative Method of Resolving Disputes *Judicature*. 1986. Vol. 69, Iss. 5 . pp. 286-290.
151. Lawrence J. Fox Mini-Trials. *Litigation*. 1993. Vol. 19, No. 4, pp. 36-41
152. Lester Edelman, Frank Carr THE MINI-TRIAL: AN ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION PROCEDURE - *DISPUTE RESOLUTION JOURNAL*. 1987. Vol. 42, no. 1. URL: <https://arbitrationlaw.com/library/mini-trial-alternative-dispute-resolution-procedure-dispute-resolution-journal-vol-42-no-1>
153. Michael D. Young, Zela G. Claiborne JAMS Neutrals See Strong Future for Hybrid ADR Proceedings. URL: <https://www.jamsadr.com/blog/2021/podcast-jams-neutrals-see-strong-future-for-hybrid-adr-proceedings>
154. Mini-trial. URL: <https://cedires.com/mini-trial/>
155. Mock Arbitration. <https://focuslitigation.com/services/mock-arbitration/>
156. Mock Trial and Mooting. URL: https://lawpage.in/professional_ethics/mock-trial-moot
157. Mock trial. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Mock_trial
158. Myrna Oliver Rent-a-judge: A Shortcut Through the Legal Muck. URL: <https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1988-02-18-mn-43666-story.html>
159. Neutral expert fact-finding. URL: definition. <https://www.lawinsider.com/dictionary/neutral-expert-fact-finding>
160. Neutral Fact-Finding. URL: <https://www.beyondintractability.org/essay/neutral-fact-finding>
161. Ombudsman vs Alternative Dispute Resolution. URL: <https://www.ombudsman-services.org/about-us/ombudsman-vs-ADR>
162. Perry L. Glantz Analysis of a First Amendment Challenge to Rent-AJudge Proceedings. *Pepperdine Law Review* (Pepp. L. Rev.). 1987. Vol. 14, Iss. 4, pp. 989-1005. URL: <https://digitalcommons.pepperdine.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1851&context=plr>
163. Polsky A. S. Neutral Fact-Finding As A Tool To Resolve Employment Disputes // *Corporate Counsel*. July, 2007; Schultz, Norman (2003). URL: <http://www.jamsadr.com/files/Uploads/Documents/Articles/Polsky-Neutral-Fact-Finding-CC-2007-07.pdf>.
164. Private Trials/Judge Pro Tem. URL: <https://www.adrservices.com/services/private-trialsjudge-pro-tem/>
165. Propriety of Pro Tem Judge Serving as Private Arbitrator or Mediator in the Same Case. ADVISORY OPINION 98-06 (Reissued August 6, 1999) URL: https://www.azcourts.gov/portals/137/ethics_opinions/1998/98-06.pdf
166. Reba Page and Frederick J. Lees Roles of Participants in the Mini-Trial. *Public Contract Law Journal*. 1988. Vol. 18, No. 1, pp. 54-75.
167. Reif L. C. *The Ombudsman, Good Governance and the International Human Rights System*. Leiden : Martinus Nijhoff Publishers, 2004. 431 p.
168. Schultz N. Fact-Finding. *Beyond Intractability*. Eds. Guy Burgess and Heidi Burgess. Conflict Information Consortium, University of Colorado, Boulder. Posted: September, 2004. URL: <http://www.beyondintractability.org/essay/fact-finding>.
169. SIAC-SIMC ARB-MED-ARB PROTOCOL.(“AMA Protocol”). URL: <http://simc.com.sg/v2/wp-content/uploads/2019/03/SIAC-SIMC-AMA-Protocol.pdf>
170. Singapore International Mediation Centre is launched, offering parties an “Arb-Med-Arb” process in partnership with SIAC. URL: <https://hsfnotes.com/arbitration/2014/12/11/singapore-international-mediation-centre-is-launched-offering-parties-an-arb-med-arb-process-in-partnership-with-siac/>
171. Special Masters. URL: <https://www.adrservices.com/services/special-masters/>
172. TAG: AMA PROTOCOL. URL: <https://hsfnotes.com/arbitration/tag/ama-protocol/>
173. Tatjana Zoroska Kamilovska Privatization of civil justice: is it undermining or promoting the rule of law? *ACCESS TO JUSTICE IN EASTERN EUROPE*, ISSUE NO. 1(6)/2020 pp. 3445. URL: http://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1587630537.pdf

174. The Advantages of Using a "Rent-a-Judge" System in Ohio. OHIO STATE JOURNAL ON DISPUTE RESOLUTION. 1995. Vol.19, No 2, pp. 491-506. URL: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/79718/OSJDR_V10N2_491.pdf?sequence=1
175. The difference between an Ombudsman and other Alternative Dispute Resolution (ADR) Schemes. URL: <https://www.disputeresolutionombudsman.org/blogs/the-difference-between-an-ombudsman-and-other-adr-schemes>
176. Thomas D. Lambros, Thomas H. Shunk The Summary Jury Trial. CLEVELAND STATE LAW REVIEW. 1980. Vol. 29, No. 4, pp.43- 59. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/216935311.pdf>
177. What is Expert Determination? URL: <https://www.wipo.int/amc/en/expert-determination/what-is-exp.html>
178. What is Med-Arb? The pros and cons of med-arb, a little-known alternative dispute resolution process. URL: <https://www.pon.harvard.edu/daily/mediation/what-is-med-arb/>
179. WIPO Guide on Alternative Dispute Resolution (ADR) Options for Intellectual Property Offices and Courts. URL: <https://www.wipo.int/export/sites/www/amc/en/docs/adrguidejuly2018.pdf>
180. Дрогозюк К.Б. Повноваження омбудсмена в доказуваннях у цивільному процесі України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*.-2015. №16. Том 2.
181. Дутко А. О. Загальна характеристика комбінованих способів альтернативного вирішення спорів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. №10. С. 161-164. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-10/37>
182. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Українська модель. URL: <https://ombudsman.gov.ua/ua/page/secretariat/history/ukr-model/>
183. Утвердження інституту омбудсмена у світі / Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. URL: http://www1.ombudsman.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=22.

8. Інформаційні ресурси

184. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main> — Законодавство України на сайті Верховної Ради України.
185. <https://www.mediation-help.com/> – платформа для українських громадян, які потребують допомоги у позасудовому врегулюванні конфліктів (спорів), та українських медіаторів, які готові застосувати свої вміння та навички для надання такої допомоги своїм співгромадянам
186. <http://namu.com.ua/ua/>– Національна асоціація медіаторів України (НАМУ)
187. <https://www.jstor.org/?refreqid=search%3A5ad49e4417fee10d369197081f8b56c3>– JSTOR (Онлайн ресурс першоджерел)
188. <https://scholarship.law.missouri.edu/jdr/> – Jurnal Dispute Resolution (Онлайн журнал, присвячений вирішенню спорів)
189. <https://ombudsman.gov.ua/> – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
190. <https://www.international-arbitration-attorney.com/uk/> – Міжнародний арбітраж International Arbitration Information by Aceris Law LLC
191. <https://icac.org.ua/ru/>– Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України (МКАС при ТПП України) [англ.](#) International Comercial Arbitration Court (ICAC)
192. <https://icsid.worldbank.org/> – Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС) [англ.](#) International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID)
193. <https://www.ccma.org.za/> – CCMA Commission for consiliation, mediation and arbitration

194. <http://www.ifcai-arbitration.org/> – Міжнародна федерація комерційних арбітражних інститутів (IFCAI), англ. The International Federation of Commercial Arbitration Institutions (IFCAI)
195. <https://www.scma.org.sg/> – SCMA Singapore Chamber of Maritime Arbitration
196. <https://simc.com.sg/> – SIMC Singapore International Mediation Centre
197. <https://www.siac.org.sg/index.php> – SIAC Singapore International Arbitration Centre
198. <https://www.ombudsman-services.org/> – Ombudsman Services UK.
199. <https://cedires.com/> – CEDIRES (Спеціалізований центр альтернативного вирішення спорів (ADR) У Нідерландах).
200. <https://adric.ca/> – ADR Institute of Canada (ADRIC) (Інститут ADR Канади)
201. <https://www.jamsadr.com/> – The JAMS Founstation Promoting and Innovating Dispute Resolution Worldwide
202. <https://www.mediate.com/index.cfm> – Mediate.com every day mediation
203. <https://www.adrservices.com> – ADR Services, Inc. Leveraging Technology to Drive Resolution
204. <https://icsid.worldbank.org/> – International Centre for Settlement of Investment Disputes –
205. https://e-justice.europa.eu/content_european_judicial_network_in_civil_and_commercial_matters-21-en.do – European E-Justice (Європейський портал електронного правосуддя)
206. EUR-LEX access to European Union Law (Доступ до права Європейського Союзу) – <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>
207. United Nation Treaty Collection (Збірка договорів ООН)– <https://treaties.un.org/pages/Home.aspx?clang=en> –
208. <https://uncitral.un.org/> – Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ), англ. United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL)
209. <https://www.newyorkconvention.org/english> – New York Arbitration convention
210. <https://www.icj-cij.org/> – Міжнародний суд [ООН], англ. International Court of Justice, фр. Cour internationale de Justice
211. <https://www.osce.org/> – OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe (Організація з безпеки та співробітництва в Європі)
212. <https://uncitral.un.org/> – United Nations Commission On International Trade Law (Комісія ООН з права міжнародної торгівлі)
213. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_10_1060 –European commission
214. <https://www.hcch.net/en/states/hcch-members> – Інформація про найменування та адресу Центрального органу іноземної держави, визначеного відповідно до Конвенцій 1954 р, 1965 р. та 1970 р. розміщена на офіційному веб-сайті Гаазької Конференції:
215. <https://court.gov.ua/> – Судова влада України.
216. <http://www.ccu.gov.ua/> — Конституційний Суд України.
217. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/> — Верховний Суд.
218. <http://www.reyestr.court.gov.ua/> — Єдиний державний реєстр судових рішень.
219. <http://www.president.gov.ua/documents/> — Офіційні документи на Офіційному представництві Президента України.
220. <http://www.kmu.gov.ua/control/> — Урядовий портал.
221. <http://www.aprnu.kharkiv.org/>– Національна академія правових наук України.
222. <https://naqa.gov.ua/> – Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.
223. <http://www.minjust.gov.ua/> — Міністерство юстиції України.
- 224.
225. <http://www.nbu.gov.ua/portal/> — Наукова періодика України на сайті Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
226. <https://vak.in.ua/>– Портал присвячений полегшенню процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК)

